

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag
Postboks 132
7702 STEINKJER

Trondheim, 20.03.2015

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/1019

Saksbehandler:
Marte Eliasson

Avgjørelse i klagesak - Klage på barmarkstrasé inn til Harbakvollen i Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark.

Miljødirektoratet opprettholder nasjonalparkstyret sitt vedtak. Det presiseres imidlertid at en for fremtidige tilsvarende søknader må finne en fast trase for barmarkskjøring inn til Harbakvollen slik at antall kjøretraseér for barmarkskjøring begrenses innenfor nasjonalparken. På denne traséen bør det også foretas forebyggende arbeid som bidrar til å redusere slitasjeskader.

Det vises til Deres klage av 18. september 2014 på vedtak truffet av Blåfjella/Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre 2014, samt øvrig korrespondanse i saken.

Bakgrunn for saken

Harbakvollen Seterlag fikk 7. juli 2014 tillatelse til å benytte firehjuls ATV i forbindelse med transport av proviant og utstyr inn til Harbakvollen. Seterlaget påklaget vedtaket i brev av 25. juli 2014. Klagen gjaldt vilkår om kjøretrase som i tillatelsen skulle gå fra Bynavollen til Harbakvollen. Grunneier i området, Værdalsbruket AS, har i brev av 27. juni 2014 sendt brev til blant annet Harbakvollen seterlag der de presiserer at grunneier bare vil akseptere transport som følger traseén fra Bynavollen.

I klagen hevdet seterlaget at nasjonalparkstyret ikke har adgang til å stille et slikt vilkår fordi vilkåret ble stilt av hensyn til privatrettslige forhold, og ikke av hensyn til formålet med vernet. Seterlaget viste til at de ønsket å bruke trase fra Vollseteren og videre inn til Harbakvollen. Nasjonalparkstyret behandlet klagen i vedtak av 27. august 2014 og konkluderte her med at både traseén som kommer fra Bynavollen, og den som kommer fra Åkran-Vollavollen-Melaåsen kan brukes. Nasjonalparkstyret pekte også på at de ikke ønsket å ta stilling til striden mellom seterlaget og Værdalsbruket AS, og nytt vedtak angir derfor de traseér som kan benyttes innenfor nasjonalparken. Om seterlaget forholder seg til den traseén som grunneier har gitt tillatelse til, blir en sak mellom Værdalsbruket AS og Harbakvollen Seterlag. Dette vedtaket ble påklaget av Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag 18. september 2014.

Klagen

I klagen hevdes det at det er feil i saksutredningen og vedtaket da det aldri har gått noen trasé inn til Harbakvollen fra vestsida(nordsida) av Skjækerelva, og det åpnes dermed for enda en kjøretrasé inn i nasjonalparken. Det hevdes videre at vurderingen av mulige skadevirkninger er overfladisk, og at vedtaket i stor grad er prisgitt søkers opplysninger og vurderinger. Førre-var betraktninger er ikke vurdert i nevneverdig grad. Videre klages det på at nasjonalparkstyret indirekte tar stilling til uenigheten mellom seterlaget og Værdalsbruket AS da det er til fordel for seterlaget at det åpnes for begge traséene. Det klages videre på omfanget av kjørebehovet og måten det er fremstilt på (4x2 turer), og vilkåret om at seterlaget bes om å utarbeide en driftsplan.

Både Harbakvollen seterlag og Naturvernforbundet i Nord- Trøndelag har i brev av hhv. 20. oktober, 1. november og 4. november 2014 kommet med ytterligere merknader til klagen.

Forberedende klagebehandling

Klagen og etterfølgende merknader fra partene i saken ble behandlet i møte i nasjonalparkstyret 5. november 2014. I forkant av klagebehandlingen ble det innhentet en rapport fra Statens naturoppsyn der de naturfaglige kvalitetene i og ved traséene, samt markens bæreevne og toleranse for slitasje og revegetering etter barmarkskjøring ble vurdert. Konklusjonen i denne rapporten er at det er vanskelig å anbefale den ene traséen fremfor den andre. Begge traséene går gjennom områder med våtmark og røsslyngkledde rygger hvor man vil få slitasjeskader på terrenget.

Nasjonalparkstyret peker på at det foreligger spesielle forhold i denne saken. Harbakvollen seterlag og Værdalsbruket AS har ligget i strid om rettighetshavernes bruk av området og Værdalsbrukets rett til å regulere den. Det foreligger derfor påstander fra begge parter om hva som var den tradisjonelle bruken av området før vernetidspunktet, blant annet hva som var etablert trasé.

Når det gjelder omfanget av tillatelsen er det lagt til grunn at saueholdet i Skjækerdalen har økt og likedan behovet for gjeting som forebyggende tiltak mot rovdyrskader. Dette er forhold som har endret seg siden forvaltningsplanen ble vedtatt.

Styret peker videre på at det er uenighet om hva som regnes som etablert trasé, jf. retningslinjene i forvaltningsplanen s.73, og det har ikke lyktes styret å fremskaffe dokumentasjon på hvilken trase dette er.

Av de to aktuelle traseéene er det fordeler og ulemper for begge når det gjelder naturgrunnlaget og verneverdiene. Det er vanskelig å konkludere med at det ene traseéen er bedre enn den andre, eller at noen av traseéene er uegnet. Ut fra en naturfaglig vurdering har styret derfor lagt til grunn at begge traseéene kan brukes. Ulempen med at to traseér brukes oppveies ved at det er antall turer som regulerer belastningen på naturgrunnlaget enten det er den ene eller andre traseéen. Styret mener at det ut fra det behovet og omfanget av virksomheten på Harbakvollen i forbindelse med gjeting og sauesanking som er beskrevet i søknaden, er rimelig med fire turer med to kjøretøy. Dette er mer enn forvaltningsplanen foreskriver, men omfanget av virksomheten på Harbakvollen har endret seg siden forvaltningsplanen ble vedtatt. At det benyttes to kjøretøy hensyntar både sikkerhet, samt at lasten på kjøretøyet reduseres slik at også slitasjen på terrenget blir mindre. Styret mener videre det er grunnlag for å be om at Harbakvollen seterlag og Skjækerfjella beitelag

utarbeider en driftsplan for sin virksomhet slik at totaliteten og mulighetene for samordning kan vurderes.

På grunnlag av det ovenstående vedtok nasjonalparkstyret at Naturvernforbundet sin klage ikke ble tatt til følge. Saken ble deretter oversendt klageinstansen for endelig avgjørelse.

Rettslig grunnlag

Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. av 17. desember 2004. Formålet med vernet er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene i Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Av verneforskriftens § 3 pkt.6.1 følger det at motorferdsel er forbudt på land og vann, og i luften under 300 meter.

Med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt.6.3 bokstav g) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til bruk av barmarkskjøretøy til seter med aktiv landbruksdrift for nødvendig transport som ikke kan gjennomføres på snøføre, enten pga akutte forhold, eller godsets karakter.

I forvaltningsplanen s. 73 er det laget spesielle retningslinjer knyttet til aktuelle aktivitet i Skjækerdalen.

Naturmangfoldloven § 7 angir at miljøprinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet

Miljødirektoratets vurdering

Klageinstansen kan etter forvaltningsloven § 34 prøve alle sider av saken ved klagebehandlingen, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen kan videre selv treffe vedtak i saken, eller oppheve vedtak og sende saken tilbake til underinstansen for helt eller delvis ny behandling.

Klagen gjelder i hovedsak spørsmålet om hvilken trasé Harbakvollen seterlag skal benytte i forbindelse med barmarkskjøring inn til Harbakvollen.

Verneforskriften § 3 pkt. 6.3 bokstav g) åpner for at det kan gis tillatelse til omsøkte motorferdsel. I forvaltningsplanen er det retningslinjer som angir at det skal brukes etablert trasé, og at det kan gis inntil to turer i barmarkssesongen.

Nasjonalparkstyret har i klagebehandlingen åpnet for at både traseén fra Bynavollen, og traseén som kommer fra Åkran-Vollavollen-Melaåsen kan benyttes da det ikke er dokumentert at den ene traseén er å foretrekke fremfor den andre. Det er i tillegg lagt vekt på at belastningen blir mindre på den enkelte traseén når kjøringen fordeles på begge. Nasjonalparkstyret har videre presisert at det ikke tar stilling til uenigheten mellom grunneier og Harbakvollen seterlag, og at vurderingen kun knytter seg til hva som er akseptabelt sett ut fra verneverdiene og verneformålet.

I forkant av klagehandlingen ble det innhentet en rapport fra Statens naturoppsyn hvor det er foretatt en objektiv vurdering av traséene. I rapporten pekes det på at begge traseéene i stor del går over våtmark som i utgangspunktet er dårlig egnet for kjøring på barmark, og at det ut fra dette er vanskelig å anbefale den ene traseéen foran den andre. Det pekes videre på at det vil være hensiktsmessig å utarbeide en fast trasé, der det blir gjort forebyggende arbeid for å hindre slitasjeskader slik at man slipper at det etableres flere kjøreleier etter hvert som terrenget gir etter for kjøringen.

Barmarkskjøring i utmark gir erfaringsvis tydelige kjøreskader og særlig der kjøring skjer i våtmark eller bæresvake områder. Verneforskriften åpner for at det kan gis tillatelser til barmarkskjøring, og forvaltningsmyndigheten må ved slike søknader foretas en konkret vurdering av transportbehovet. Det er et mål å holde barmarkskjøringen på et minimum, og transport som kan skje på snøføre skal gjennomføres på snøføre.

Av saksfremstillingen går det frem at traséen fra Vollaseteren berører nasjonalparken minst når det gjelder avstand. Harbakvollen seterlag har i tillegg uttalt at denne traseéen kan legges om litt slik at den kortes ytterligere ned innenfor nasjonalparken. Denne traseéen kan imidlertid ikke benyttes når elva er for stor, og en blir da tvunget til å benytte traseéen fra Bynavollen eller vente til elva har lagt seg igjen slike at kjøring blir mulig. Traseéen fra Bynavollen kan benyttes uavhengig av vannstand. Forvaltningsplanen gir ikke svar på hvilken trasé som skal benyttes der planen viser til etablert trasé skal brukes. Direktoratet mener det er uheldig at det etableres flere faste traséer for barmarkskjøring innenfor nasjonalparken og mener at anbefalingen fra Statens naturoppsyn om at det bør etableres en fast trasé for barmarkskjøring inn til Harbakvollen der det blir gjort forebyggende arbeid for å hindre slitasjeskader må følges opp.

Naturvernforbundet har klaget på omfanget av kjørebehovet og måten det er fremstilt på (4x2 turer). Det er videre klaget på at det er stilt vilkår om at seterlaget bes utarbeide en driftsplan. Forvaltningsplanen åpner for at det kan gis inntil to turer på barmark i barmarksesongen. Harbakvollen seterlag har påpekt at det foreligger behov for barmarkskjøring inn til Harbakvollen til tross for at mye av transporten skjer med snøscooter. Det vises til at økningen i behovet for transport blant annet skyldes at det er økning i antall medlemmer i beitelaget, beitedyr og antall gjeter.

Nasjonalparkstyret har bekreftet at 4x2 turer blir registrert som 8 turer i statistikken slik at kjøringen ikke fremstår som 4 turer. Det vises videre til at grunnen for ønsket om å benytte to kjøretøy forklares med sikkerhet, men også for å kunne fordele lasten på hvert kjøretøy slik at slitasjen på terrenget reduseres. Antall turer i denne tillatelsen ligger langt over det retningslinjene i forvaltningsplanen åpner for. Det er som nevnt over et særlig mål å holde barmarkskjøringen på et minimum, og det er ikke ønskelig at utviklingen går i retning av en økning av barmarkskjøring i verneområdet. Direktoratet ser at ulike behov kan endre seg med tiden, og det kan også variere fra år til år. Dette gjør at det i noen situasjoner kan bli nødvendig å fravike retningslinjene i planen for å imøtekomme de behov som har oppstått. Det understrekes imidlertid at det ved vurderingen av om det skal gis tillatelse i tilknytning til barmarkskjøring må foretas en restriktiv vurdering hvor det kun åpnes for nødvendig nyttekjøring som ikke kan utføres på snødekt mark. Direktoratet mener det på bakgrunn av dette at det er fornuftig at beitelaget utarbeider en driftsplan som skisserer

beitelaget sin virksomhet og dokumenterer behovet for kjøring på snødekt mark og barmark. Denne driftsplanen vil da kunne benyttes som grunnlag ved vurderingen av tilsvarende søknader i fremtiden.

Det bemerkes helt avslutningsvis at heller ikke direktoratet tar stilling til uenigheten mellom Værdalsbruket AS og Harbakkvollen seterlag, og at klagen er vurdert i forhold til virkningen barmarkskjøringen vil ha for verneområdet.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret sitt vedtak av 27.august 2014 stadfestes.

Det påpekes imidlertid at nasjonalparkstyret ved fremtidige tilsvarende søknader må finne en fast trase for barmarkskjøring inn til Harbakkvollen slik at antall kjøretraseer for barmarkskjøring begrenses innenfor nasjonalparken. På denne traséen bør det også foretas forebyggende arbeid som bidrar til å redusere slitasjeskader.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Berit Lein
Avdelingsdirektør

Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder

Kopi til:

Harbakkvollen seterlag v/ Inge Bjartan	Helgådalsveien 1004	7660	VUKU
Sametinget/Sámediggi	Ávjovárgeaisnu 50	9730	KARASJOK
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus	7735	Steinkjer
Verdal kommune	Johannes Bruns gate 2	7650	Verdal
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
AS Værdalsbruket	Smålandsv.25	7660	VUKU
Verdal lensmannskontor	Møllegt.4	7650	VERDAL
Skæhkere Sijte v/ Hanna Lena Wilks	Berget	7760	SNÅSA
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Trööndelagen fylhkenålma			
Blåfjella/Skjærkerfjella - Lierne nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER